

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE Oponentský posudek

Posluchač: Lukáš Kotala
Název práce: *Novověká ústní disputace. Kořeny, proces, úskalí a možnosti.*
Vedoucí práce: Mgr. Petr Dvořák, Ph.D.
Studijní obor: Katolická teologie
Číslo práce: 15/2012

1. Charakteristika práce

Cílem předložené diplomové práce je představit novověkou ústní disputaci. K tomuto cíli autor směřuje ve třech krocích, kterým odpovídají jednotlivé kapitoly: (1) antické a středověké kořeny, (2) proces disputace, tedy osoby a jednotlivé kroky disputace, (3) „úskalí a možnosti“, tedy diskuse. V první kapitole autor vychází ze sekundární literatury (z nejednotnosti odkazů na *Topiky* a drobných nepřesností se zdá, že z druhé ruky je citován i Aristoteles, což je trochu škoda), v druhé kapitole informace ze sekundární literatury doplňuje vlastní četbou pramenů a kritickou diskusí vůči sekundární literatuře.

2. Přednosti a nedostatky práce, otázky k diskusi

Volba tématu, rozvržení struktury a pečlivost zpracování je příkladná. Po obsahové stránce lze namítnout jen drobnosti.

- ❖ Na str. 10-11 autor uvádí příklad etického problému; opomenutím čárky však věta postrádá smysl: „Měl by člověk poslouchat více rodiče, nebo zákony, jsou-li v rozporu?“
- ❖ V řadě příkladů autor užívá rodového pojmu „zvíře“ namísto obvyklého „živočich“, což na první čtení mate, protože tezi *Sokrates je zvíře* bychom zprvu a většinou považovali za nepravdivou (např. s. 12, 25, 41, 52-53).
- ❖ Na str. 12 je nešikovně formulováno:
„Cílem R je (1) předejít souhlasu s Q tezí a (2) nepřijímat přitom Q propozice, které nejsou přijatelné bez váhání (*readily believable, ἀδοξότατα*).“
Ἀδοξότατα však nejsou propozice přijatelné bez váhání, ale právě jejich opak, tvrzení paradoxní, naprosto neuvěřitelná, srv. *Top.* VIII 4, 159a19-20: ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἐρωτῶντος τὸ οὕτως ἐπαγαγεῖν τὸν λόγον ὥστε ποιῆσαι τὸν ἀποκρινόμενον τὰ ἀδοξότατα λέγειν τῶν διὰ τὴν θέσιν ἀναγκαίων...
- ❖ Na str. 68 nám autor zůstal dlužen obsah závorky („Trans-doplňit ze sousedíka“).
- ❖ Na str. 71 nedává smysl věta „(c) O je více...“

Zajímavé podněty přináší kapitola 3.2 Možnosti ND:

- ❖ Téma „nikdy nekončících reinterpretací“ (s. 81) autor diskutuje za předpokladu, že „reinterpretace textu podle aktuálních potřeb brání úspěšnému vědeckému diskursu“. S tím nelze než souhlasit, máme-li na mysli svévolné, arbitrání interpretace, případně

interpretace kuriózní, nesouvisějící s meritem věci. Stálo by za úvahu, jaký je přínos naopak jaká je hrozba jiných typů reinterpretace.

- ❖ V navazujícím tématu „humanitní vs. přírodní vědy“ (s. 82) autor poukazuje na nedostupnost a faktickou neopakovatelnost empirických pokusů (v přírodních vědách), v souvislosti s předchozím se však nabízí otázka, zda vůbec existuje pokus bez interpretace, a co z toho obvykle nereflektovaného faktu dále plyne.
- ❖ Další téma je poněkud nešťastně nadepsáno „nepřesáhne možnosti jednotlivce“ (s. 83); čtenář se ptá *kdo* či *co*, nedozví se to ani z první věty („Podle našeho názoru jde o stěžejní vlastnost ústního aktu.“), ale až po přečtení celého odstavce pochopí zamlčenou část věty (snad „Výhody ústní disputace oproti psanému projevu“). Závažnější však je autorovo tvrzení v téže pasáži, že u monografie a disertace je

„nanejvýš pochybné, že už samotný autor takové rozsáhlejší práce je s to (nikoli „sto“, pozn. VH) podržet v mysli většinu jejího obsahu, pracoval-li na ni často několik let. (...) A snad ani nelze po nikom vyžadovat, aby se něčí práci takového rozsahu zabýval do takové hloubky, aby byl v rozumné době schopen skutečně zodpovědně posoudit její kvalitu a význam“ (s. 82-83 tištěné verze, s. 82 elektronické verze).

Zde by stálo za vysvětlení, o co autor (sám uchazeč o doktorské studium) tak opovážlivá tvrzení opírá.

- ❖ V tématu „lidský čin vs. verdikt software“ (s. 83) se autor pouští na tenký led futuristických vizí, kdy prý „je zřejmě blízko doba“, kdy stroje (zde: počítače) zcela nahradí lidskou práci (zde: „mentální výkon“). To snad může do určité míry platit o shromažďování, třídění a posuzování informací – ale lze snad vědeckou práci (a lidské myšlení vůbec) redukovat na pouhé shromažďování a třídění informací?

3. Formální stránka práce

Po formální stránce je práce psána srozumitelně, kultivovanou češtinou, s mimořádně nízkou četností chyb a překlepů (za zmínku snad stojí jen pravopis jména Leibniz).

- ❖ Upozorňuji na formální nesoulad elektronické a tištěné verze odevzdané práce (obsahové rozdíly jsem nezaznamenal).
- ❖ Nepochopitelné je, proč autor v poznámkovém aparátu uvádí bibliografické údaje v plném formátu i u opakovaných výskytů téhož titulu (včetně ISBN!), namísto formátu zkráceného, čímž je orientace v poznámkovém aparátu značně znepráhledněna.
- ❖ Bibliografické údaje jsou uváděny velmi pečlivě, odkazy na časopisy jsou však uváděny v nestandardním formátu.

Závěr

Autor prokázal schopnost orientace v zvoleném tématu, schopnost práce s primární i sekundární literaturou, téma zpracoval samostatně, systematicky a v souladu se zadáním. Práci doporučuji k obhajobě a za předpokladu kvalitní obhajoby navrhuji hodnocení **A**, v opačném případě **B**.

Vít Hušek, Th.D.

V Olomouci 4. května 2012